

Til bestyrelsen for
Naturnationalpark Tranum

Naturstyrelsen Vendsyssel
J.nr.
Ref. HELYN
Den 2. oktober 2024

Referat - Møde i bestyrelsen mandag den 18. september kl. 17.30 – 21.30

Mødet blev afholdt i Madsmedjen, Slettestrandvej 26, 9690 Fjerritslev.

Deltagere

Lisa Kronborg Sørensen (formand)

Peter Laursen

Søren Rosenberg

Peter Vejøl Vestergaard

Dorthe Thøgersen

Peter Holm

Poul Bobach

Mette Hedegaard

Lonni Vandborg

Tina Udholm

Torsten Topbjerg

Lise Holt

Jesper L. Pallesen

Martin Kristensen

John Lambertsen

Christina Pedersen

Bjarke Lauersen

Ditte Scharnberg

Lillian Carstensen

Anne Mette Holm

Jammerbugt Kommune

Danmarks Naturfredningsforening

Friluftsrådet

Spejderne

Danmarks Jægerforbund

Dansk Orienteringsforbund

Dansk Ride Forbund

Dansk Islandshesteforening

Danmarks Idrætsforbund

DGI

Tranum Landsbyråd

Udvikling Han Herred

AMU Nordjylland

Ja tak til natur NEJ TAK til en indhegnet

NNP i Tranum

NNP Tranums Venner

LandboNord

Fire sommerhusgrundejer-foreninger

Fri Natur

nf plus

Afbud

Peter Lund Kristensen

Jens Brandt

Grethe Jacobsen

Søs Dalgaard Jensen

Dansk Ornitologisk Forening

Campingpladsnetværket i Jammerbugt

Brugerrådet for Naturstyrelsen Vendsyssel

Danmarks Vilde Natur

Temaet for mødet var hydrologi og andre biodiversitetsfremmende tiltag.

Referat

1. Velkomst.

Formand for bestyrelsen Lisa Kronborg Sørensen byder velkommen.

Referat

Lisa Kronborg Sørensen bød velkommen og præsenterede dagsordenen for mødet.

Efterfølgende orienterede Lisa (suppleret af flere bestyrelsesmedlemmer) om den afholdte bestyrelseskonference i Horsens den 5. september. Der var generelt tilfredshed med konferencen, der blev blandt andet sagt: informativt, god formidling, god afvikling, spændende med refleksioner fra andre naturnationalparker, stort fremmøde og stort engagement. Nogle bestyrelsesmedlemmer savnede ministerens deltagelse.

Naturstyrelsen kan overveje, om der skal afholdes konference igen om f.eks. et år, når man er videre i processen.

2. Spilleregler for bestyrelsesmedlemmers dialog med andre.

Et medlem af bestyrelsen har efterspurgt retningslinjer for, hvordan man som bestyrelsesmedlem gebærder sig i forhold til eget bagland og i forhold til offentligheden.

Kan man drøfte dagsorden med bagland / offentlighed før møderne?

Kan man frit referere (ud over referatet, der er offentligt) fra møderne?

I "Rammer for samarbejde i bestyrelsen..." står der:

"Det er Naturstyrelsen, der generelt udtaler sig vedr. Naturnationalpark Tranum og håndterer henvendelser rettet mod Naturnationalpark Tranum, herunder henvendelser fra presse, andre myndigheder m.v.

Formanden kan udtale sig generelt på bestyrelsens vegne. Formanden kan i relevant omfang beslutte at bede en anden fra bestyrelsen om at udtale sig."

På mødet drøfter bestyrelsen, hvordan man ønsker, at rammerne for bestyrelsesmedlemmerne skal være.

Referat

Christina Pedersen, Naturnationalpark Tranums Venner indledte med at præsentere sine overvejelser omkring arbejdet i bestyrelsen. Efter en positiv drøftelse af, hvordan bestyrelsesmedlemmerne forholder sig til offentligheden og til eget bagland var der enighed om, at:

- Der er ønske om en høj grad af åbenhed omkring bestyrelsens arbejde.
- Bestyrelsesmedlemmernes dialog med eget bagland er en vigtig brik i bestyrelsesarbejdet
- Der er ytringsfrihed i Danmark. Bestyrelsesformanden kan udtale sig på bestyrelsens vegne. Øvrige bestyrelsesmedlemmer kan udtale sig på egne veje.
- Der er ønske om, at dagsordner bliver lagt på hjemmesiden, når de sendes ud til bestyrelsesmedlemmerne.

3. Hegn og græsning – opsamling fra bestyrelsesmødet den 26. august 2024.

På bestyrelsesmødet den 26. august 2024 var temaet ”hegn og dyr”. Det blev aftalt, at der skal samles op på temaet på dagens møde.

Projektleder Helle Lyngbak resumerer kort, hvad der står i ”Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum” om hegnslinje og store planteædende pattedyr.

Herefter har bestyrelsens medlemmer mulighed for at kommentere planen.

Referat

Efter en kort opsummering af, hvad der står i ”Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum” vedr. dyr og hegn, havde bestyrelsens medlemmer en række spørgsmål og kommentarer:

- Ønske om, at sammenhængen mellem den nordlige og den sydlige del af Naturnationalpark Tranum (øst for Tranum Klit Camping) – hvis det overhovedet er muligt – bliver bredere end de ca. 300 m den er nu.
- Spørgsmål om, om der laves overgange over de større tilbageblivende grøfter i området (f.eks. vejgrøfter) – det gør der.
- Opfordring til, at der er opmærksomhed på, hvordan dyr til naturnationalparken udvælges.
- Ønske om, at beredskabsplanen, når den skal tilpasses Naturnationalpark Tranum, bliver behandlet i bestyrelsen – det bliver den.
- Spørgsmål om, hvad det betyder ”at tage dyr ud” (kan betyde at lukke dyrene i særlig fold med mere foder, at flytte dem til andre arealer eller at aflive dem på arealet).
- Opfordring til at se til USA, hvor mustangheste forvaltes i fri natur.
- Spørgsmål om, om der skal læskure el. lignende til dyrene (det skal der ikke, bevoksninger i naturnationalparken giver ly, læ og tørt leje).
- Drøftelse af, hvorfor der ikke arbejdes med reproducerende dyr.
- Opmærksomhed på, at reproducerende dyr kræver meget mere forvaltning.
- Bekymring om, om f.eks. spejdere kan bruge arealet, når der er dyr på arealet.

Der var på mødet ikke kommentarer til den hegnslinje, der er fastlagt i ”Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum”.

Efter en god og saglig drøftelse af temaet ”hegn og græsning”, der var hovedemnet på forrige bestyrelsesmøde, opsummerede Lisa Kronborg Sørensen, at der er opbakning til, at der arbejdes videre med hegn og dyrevalg, som det er beskrevet i den godkendte ”Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum” fra september 2022. Herefter var der ikke yderligere kommentarer.

4. Hvor naturlig kan hydrologien blive i Naturnationalpark Tranum?

Af lovgivningen om naturnationalparker i Danmark fremgår det, at man i parkerne skal så tæt på naturlig hydrologi som muligt, dog på den præmis, at ændringer ikke må påvirke naboarealer og vigtig infrastruktur negativt.

Jacob Birk Jensen, WatsonC har udarbejdet den hydrologiske foranalyse, der danner baggrund for planlægningen for hydrologi i ”Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum”. Jacob vil på mødet fortælle, hvad WatsonCs analyser viser, og hvordan hydrologien konkret kan udvikle sig i Naturnationalpark Tranum.

Foranalysen er vedhæftet dagsordenen som bilag 1.

Referat

Jacob præsenterede arbejdsmetode og resultater af den gennemførte hydrologiske foranalyse i naturnationalpark Tranum. Undersøgelsen er gennemført i efteråret 2021.

Hovedkonklusionen på analysen er, at de foreslåede grøftelukninger ikke vil have indflydelse på vandstanden udenfor naturnationalparken.

Præsentationen er sendt til bestyrelsen.

5. **Hvad betyder naturlig hydrologi for dynamik og biodiversitet i klitnaturen i Naturnationalpark Trantum?**

Torben Ebbensgaard er biolog og ansat som projektchef i COWI, hvor han blandt andet arbejder med bestemmelse, beskrivelse og vurdering af projekters betydning for natur og biodiversitet.

Torben vil på mødet fortælle om, hvordan naturlig hydrologi med varierende vandstand påvirker den dynamiske natur og biodiversiteten i området.

Referat

Med udgangspunkt i, at vand giver liv fortalte Torben levende om betydningen for biodiversiteten af at genskabe naturlig hydrologi i Naturnationalpark Trantum.

Torbens præsentation er sendt til bestyrelsen.

I forlængelse af punkt 4 og 5 drøftede bestyrelsen konsekvenserne af at gennemføre hydrologiprojekt 1, 2 og 3 i ”Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Trantum”.

En mere naturlig hydrologi, hvor forholdsvis store arealer bliver vådere, giver nye betingelser for vegetationen i området. Der var i bestyrelsen interesse for, hvordan man kan undgå, at ”det hele” gror til i pil og lysesiv.

Torben Ebbensgaard anerkendte risikoen for, at også de lysåbne arealer kan gro til. Successen, hvor de lysåbne arealer fortsat er lysåbne (forventet i mere mosaik end i dag), er afhængig af det rette græsningstryk i naturnationalparken.

Naturstyrelsen blev spurgt, om man har overvejet at lave diger på indvendig side af grøfter, der bevares af hensyn til naboer og nødvendig infrastruktur, for eksempel vejgrøfter, så de nødvendige grøfter ikke afvander naturnationalparken. Det har man ikke overvejet – før nu.

På vegne af fire sommerhusgrundejerforeninger redegjorde Ditte Scharnberg for, at der generelt er en god stemning iblandt sommerhusejerne omkring Naturnationalpark Trantum, men at man bekymrer sig om konsekvenserne af hydrologiindsatsen i projektet.

Flere sommerhuse er allerede i dag udfordret af høj vandstand, og der opleves periodisk oversvømmelse i sommerhusområderne, så bekymringen er, hvad der sker, når klimaforandringer og mere ekstremt vejr spiller sammen med etableringen af naturnationalparken.

Jacob Birk Jensen redegjorde for, at en generelt højere vandstand ikke vil ændre på konklusionen; at de planlagte grøftelukninger ikke har indflydelse på vandstanden udenfor naturnationalparken.

Naturstyrelsen orienterede om, at Jammerbugt Kommune skal give tilladelse til grøftelukningerne før de kan gennemføres, og at der i den proces tages højde for eventuelle konsekvenser for naboer.

Naturstyrelsen oplyste endvidere, at det er en præmis, at de hydrologiske tiltag ikke må medføre negative konsekvenser for naboer, bebyggelse mm. Skulle sådanne forekomme, vil der blive handlet på det.

Det blev drøftet, om det evt. kan være hensigtsmæssigt at anlægge en grøft syd for Ejstrup Strandvej for at sikre vejen mod den højere vandstand i naturnationalparken.

6. Øvrige biodiversitetsfremmende tiltag

Bekæmpelse af invasive arter, sommergræsning i indre hegn samt strukturforbedringer på tidligere dyrkede arealer. Projektleder Helle Lyngbak gennemgår kort de øvrige biodiversitetsfremmende tiltag, der er beskrevet i "Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum", og som ikke behandles på mødet i oktober, hvor temaet er skoven.

Referat

Helle Lyngbak redegjorde kort for tre indsatser, der er beskrevet i "Projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Tranum":

- Bekæmpelse af invasive arter (primært glansbladet hæg, rynket rose og Japansk pileurt).
- Indplantning af hjemmehørende, blomstrende træer og buske.
- Strukturforbedringer på tidligere dyrkede arealer.

Bestyrelsen havde ikke kommentarer til de tre indsatser.

DN spurgte, om Naturstyrelsen overvejer muligheden for afbrænding efter renafdrift af sitkagran. Det har ikke været overvejet og er derfor ikke umiddelbart muligt.

7. Forslag til ekskursion for bestyrelsen

På bestyrelsesmødet den 26. august 2024 blev det besluttet, at Naturstyrelsen skal udarbejde et forslag til en studietur for bestyrelsen.

Forslaget vil blive præsenteret på mødet.

Referat

Bestyrelsen besluttede, at sekretariatet arbejder videre med planlægningen af en ekskursion til Læsø ud fra følgende skabelon:

Dato: Lørdag den 10. maj 2025

Afgang: Frederikshavn kl. 7.50

Retur fra Læsø: kl. 15.00 (hjemkomst kl. 16.30)

Ekskursionspunkter:

- Naturstyrelsens Gallowaybesætning på Læsø
  - Avlsarbejde
  - Dyrevelfærd
  - Græsningens effekt
  - Samspil med friluftslivet
- Frokost sammen med medlemmer af bestyrelsen for Naturnationalpark Læsø Klitplantage
  - Orientering om arbejdet i bestyrelsen på Læsø, erfaringsudveksling og networking
- Naturtur på Læsø

8. Eventuelt

Referat

Der blev under eventuelt spurgt ind til, om der er grøfter i naturnationalparken, der oprindeligt har været naturlige vandløb. Naturstyrelsen oplyste, at det ikke er tilfældet (vil dog tjekke på gamle kort for en sikkerheds skyld)

Der blev stillet forslag om, at bestyrelsen før turen til Læsø kan tage en tur til Skinbjerglund for at se Eksmoorponyer.

Bestyrelsen besluttede, at der skal rundsendes en liste med mailadresse og telefonnummer på de af bestyrelsens medlemmer, der ønsker at oplyse disse. Der blev på mødet sendt en liste rundt, hvor de bestyrelsesmedlemmer, der ønsker at være med, skrev sig på.